

Meie silme all sünnib ajalugu. Maailm on haaratud kriisi, mille sarnast ei osatud oodata. Samas pole ka kliimamured kuhugi kadunud. Jätkub fossiilkütuste tarbimine, surve ökosüsteemile ja Maa ressursside üleekspluateerimine. Majanduse kokkutõmbumine koroonakriisis vaid pehmedab seda korraks energia ja kaupade tootmise ning tarbimise vähenemise kaudu.

Koroonaviiruse pandeemia on löönud kõige valusamini neid, kelle õlgadel on suur osa kliimakriisi raskusest: väikese sissetulekuga ühiskonna liikmed ja noored, kellel on keerukas tööturule siseneda. Kasvuhooonegaaside ja kahjulike ainete keskkonda paiskamise hinna maksavad sageli kinni mitte tootjad või tarbijad, vaid teised (sageli nõrgimad) ühiskonnaliikmed; seda nii rahaliselt kui ka oma tervisega. Võlgne neile mitte ainult tasuvad töökohad, vaid ka puhta õhu, rikkumata looduse ja hea tervise.

On meie valida, kuidas edasi liikuda. Võib proovida jätkata tavapärasel kursil ning taastada kärbunud valdkonnad. **Teaduste akadeemia on seisukohal, et just nüüd on õige alustada struktuurseid muudatusi, mille realiseerimise kaudu riik ja ühiskond muutuvad pikemas perspektiivis tugevamaks ja jätkusuutlikumaks.**

Seame prioriteediks tulevikumajanduse jaoks vajalike ja head haridust eeldavate töökohtade loomise ja oluliselt säästlikuma keskkonnakasutuse. Ehitame tulevikku, mis oleks väärt seal elamist. Investeeringu puhtamat keskkonda toetavatesse töökohtadesse ja juhime majanduse taastumist nii, et kliimakriis leevenduks.

Tagasilööki energia ja eriti vedelkütuste tarbimisel koos suurinvesteeringutega transporditaristusse on avamas unikaalset võimaluste akent sarnaselt sellele, kuidas minevikus on kriisid motiveerinud loobuma iganenud kontseptsioonidest ning soodustanud innovaatiliste lahenduste ja tehnoloogiate rakendamist.

Tuleviku nägu sõltub oluliselt sellest, kas suudame asendada fossiilkütusel põhineva energiavarustuse taastuvate energiaallikatega. Eestil on võimalus ja võimekus olla teenäitaja Euroopa uue majanduskasvu strateegia – rohelepe – elluviimisel. Suuremahuline energiatootmine biomassist on tupiktee. Tuulepargid maal ja merel ning päikesepaneelide kompleksid on Eesti tingimustes kiired ja taskukohased lahendused.

Kaasaegne ühiskond vajab pidevalt kvaliteetset energiavarustust. Energijalgeolek on kogu riigi oluline tugisammas. Elektri lattu tootmine ei ole võimalik. Küll aga saame mõistlike kapitalimahutuste kaudu tublisti vähendada energiatarbimist.

Energijalgeoleku tagamiseks peame oskama toota ja ladustada sobivaid energiakandjaid. Hüdropumpjaamad reageerivad kiiresti muutuvale energiavajadusele. Tuuleparkide loogiline roll on tööstuslikus mahus vesiniku tootmine. See on suure energiasisaldusega ökoloogiliselt puhas, kergesti ladustatav ja transporditav energiakandja, mis suudab asendada fossiilkütuse transpordisektorist.

Teaduste akadeemia soovib majandust elavdada investeeringutega kommunikatsioonisüsteemide täiustamise ja energiasectori radikaalsesse ümberkorraldamisse. Selleks on oluline:

1. Kogu Eesti katmine kiire andmesidega, mis tagab väiksema transpordivajaduse ja energiakulu, soodustab kaugtöö jätkamist ja leevendab regionaalset ebavõrdsust.
2. Olemasolevate hoonete kompleksne renoveerimine: energiatarbe vähendamine, sisekliima parandamine (sh nakkusohu minimeerimine ventilatsioonisüsteemide täiustamise kaudu) ja puhta energia lokaalne tootmine.
3. Tuuleparkide rajamise tõkete kõrvaldamine ning investeeringud energiasalvestussüsteemidesse (sh hüdropumpjaamadesse).
4. Vesiniku suuremahuline tootmine raskesti juhitavatest taastuvenergia allikatest, nagu meretuulikud, mille integreerimine elektrivõrku on keerukas ja kulukas.
5. Ühistranspordi (eriti raudtee) üleviimine vesiniku kasutamisele, vastava taristu rajamine ja maksusoodustuste kehtestamine vesiniku baasil saadava energia kasutamisele.
6. Saatemaksude ja heitetasude häälestamine lõpptarbija käitumise suunamiseks, lähtudes energia tootmise ja kasutamise kahjulike kõrvalproduktide mõjust kogu nende elukaare vältel, sh inimestevisele.

Keskkonnasõbralik energiatootmine ja salvestamine, kergesti ladustatavate ja efektiivselt toodetavate energiakandjate kasutuselevõtmine transpordis ja tööstuses kombineerituna energiatarbimise vähendamisega targema ehitamise ja kiire andmeside pakkumise kaudu toetab meie energiasõltumatust, leevendab survet metsale ja võimaldab rahulikult loobuda saastavatest energiaallikatest

